

کریمیا

۱۳۳۵

سعدی

بلوچے بَدک

پیر محمد زبیرانی

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

چھاپ و شنگ :

کریمیا

بلوچی بیدک

پیر محمد زبیرانی

بلوچی اکیڈمی، کوئٹہ

چھاپ و شنگ :

کلیت حق پہ بلوچے

الکڈیمیے کوئٹہ۔

اولے بار _____ ۱۹۷۸ء

یک _____ پیچ صد

چھاپے جاہ _____ زمانہ پرنٹنگ پریس کوئٹہ

شک کنوکے _____ بلوچے الکڈیمیے کوئٹہ

بہا _____ پیچ کلدار

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

سَر لوز

مئے کہنیں علم و زانت ویندا و فارسی و عربی او
 گیشتری و فارسی و سر و ایرانت، کلین دیتی عالمانی
 علم و دانگ فارسی و عربی انت، یزاں سے مسیت و مدرسہ ہانی
 ہتا فارسی و زیاتان زیات کتاب و انینگ بیت او آہم گیشتری
 و شیخ سعدی و کتاب انت۔ او چنوا کے کتاب سے بندوی
 و دینی و اتنگ و زاتنگ و وسید بوتنگ انت بلکن مروچی
 باندات ہم سے کلگی و ڈیہی عالم و زانتکارانی علم و زانت
 و بنزہ و ایچ سعدی و کتاب انت کہ نون ہم مدرسہ و مسیتانی
 ہتا آئی پنج کتاب، گلستان و بوستان سک زیات و انینگ
 بنت و دربرگ بنت

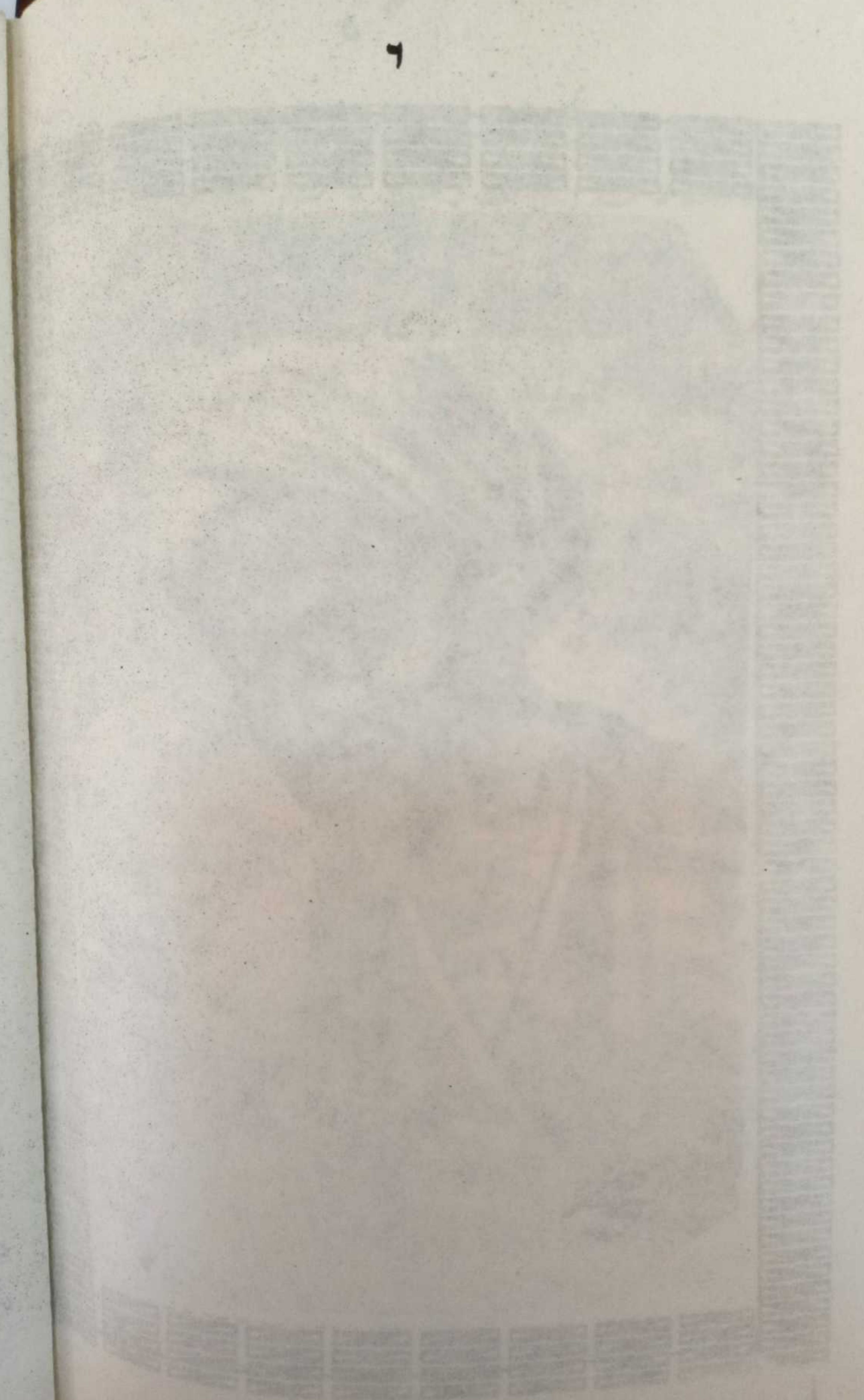
”کریمیا“ پنج کتاب و اولی کتاب انت کہ واجہ
 پیر محمد زبیرانی و آٹرا بلوچی و تر نینگ او ایشی پھجیگ و واجہ
 سعدی و زندو بود و بار و ہم و تی زانت و پیم و نوشتنگ کرتنگ
 اگس کہ آشیخ سعدی و دی بوگ و مرک و سال و روہم او عمر و ابید
 بازیں و گچی آن گوں سر جھی و نہ گیشنتنگ او باز جاگہ و گلستان

۶ جبران ہم آرتنگ، بیلے پراہم اے یک جواتیں او نوکیں
 کارے کہ شہ الیشی لفت و سیت ۶ کس ہنگار بوت نکنت۔
 مارا سدک اتت کہ اے کتاب پہ فارسی و انوکاں
 یک گنجے بیت او شہ مٹے مسیت و مدرسہ ہانی طالبیاں ابید مٹے
 اسکول ۶ فارسی زاتنگ و اتنگ ۶ و اہنگدار ہم شہ الیشی پاڈگ زورانت

کوٹہ ۱۱ مئی ۱۹۷۸ء عبد القادر شاہ ہوانی

شیخ سعدی و زندگی و ادب

شیخ سعدی وہی دور و باری و ہا نیک نام و نیک بخت و نامی ترین شاعر و شہنویں
 انت کہ آئی نام و توار گیدی ٹے ہتا ویر ویران و اں حد امرزی و زندگی و حیاتی و ہتاری و
 ات مردمانی نگاہ و نظر و اندر ہمینکہ کہ شیخ سعدی عزت و منصب ات ہمے شان و شرف
 ہا و حد واری و دومی ہمیر نگیں، پتھ کتس و نصیونہ ات بھاز گند ترین و حد وندے و
 اندر ایشخ سعدی و شعر و شاعری و نام و توار دنیاے جہان و کاند و کاویل او اے رہاٹھے
 گرداں اں رہا شتہ رستہ دنیا و چوشیں، پتھ مڑدے نیست کہ حد امرزی و نزاٹ اے
 آئی و تی کماں او کار و کردار نہ منت بلکن ع "تا د بخشہ خدا وے بخشندہ" خدا مرزی و اللہ تعالیٰ
 و تی مہر و نیکیں نظر اگوں ہمیر نگیں پاک پہک و صاف او آ دینک رنگیں دلے و اتگت کہ ہمیشی
 و برکت و شے اینکہ نام مرام و واجد بیتہ شتہ کہ مروچی ایو کا فارسی زبان او ایران و گلزین
 نہ بلکن مچیں جہان آئی و سرا ٹہل کنت ہمیرنگ یک فارسی شاعرے ہمے بار واپہر بندان
 و و تی شاعری و مس فارسی و یک چار بندیں شعرے و ہتا ایرنگ و تی دل و حبت و سہرا
 کنت گشت کہ

در شعر تن پینسب اتند ہر چند کہ لابی بعدی
 ابیات و قصیدہ و غزل را فردوسی و انوری و سعدی

ہتچو کہ اے بڑزی چار بندی شعرے اندر شاعر و تی شاعری و رنگ و پیش
 و اشتہ کہ سے مردم شاعری و پیغمبرانہ پیغمبری تہ خدا دانگیں یک و ایکہیں بشکیچ
 و دادے کہ آئی ۴۴ خرمزمان حضرت محمد مصطفیٰ و پاکیں ذات و گوں ایسر بیتہ ہتچو کہ پاکیں
 حدیث ثنت "لابی بعدی" (بلے اے کڑی و لڑی تہ وان نیامت و نہ گھٹیت کہ العلماء
 و رشتہ الانبیاء) ہمے انبیاء آئی و ارث بزاں علما آئی شے یکے حد امرزی شیخ سعدی و تی ہتت

بیشک کہ واجہ سعدی خدامرزی و قی ہمد و باری و شاعری و پیغمبر ات آہر جبریکہ شعر و
 اندر گشتہ پنچو زانکہ سنگ مے سرے کشک انت کہ آہنی ۶ نہ ہار و ہور زواں دات
 کنت ارد کہ اس ۶ لبوک جنت شوشیت کم و کار کنت خدامرزی علم و زانت ۶ راہ
 ہر چیکہ کہ کار کتہ آں مے کتاب و کلیات سعدی ۶ رنگ ۶ مں اے جہان ۶ اندر علم
 زانتے ۶ تخی آن ۶ و ان قیامت ۶ سیر ات کنان ۶ و انت چون ۶ نہ واجہ سعدی ۶
 و قہ یک بیت ۶ دت گشت کہ مے ہمانکہ در پارس انشائی مں ۶ چو مشک انجے قیمت انجتن
 بے مے گلآن شے واجہ شیخ سعدی ۶ مے مے کتاب بزراں اکر یما ۶ گلستان بوستان
 نامی و کار و ندانت ۶ مے رد ایک دومی فارسی زانتیس شاعرے (مسی زانتا حافظ شیرازی
 انت) ایوڑ بیان گتہ گشتہ کہ مے

تخم معنی کشت فردوسی نظامی آب داد
 سعدی آتش ز دمن اینکہ خاک بنیری میکتم

بے شک کہ فارسی شاعری و سرکشار کار خدامرزی فردوسی انت ۶ آپ و سیر آپ
 کنوک ایشی ۶ خدامرزی نظامی گنجوی انت ۶ او اے حقیقت ۶ حال و حیرا و بانغ و پھلاں
 مں آس ماں کنوک او بڑ زابال آروک روک کنوک شیخ سعدی انت ۶ مے مے لمبہ ۶
 چو سینوک سارٹ کنوک مںاں کہ مں دئی ناں مے آس ۶ ہتوسینگاپہ خاک ماں کنان ۶
 رو گایاں ۶

ایشر تمنت شیخ سعدی ۶ بارو آہنی ۶ ہمسرد و ہمز بانانی گال و خیال کہ
 اے بارو ایشی سعدی ۶ پنت و شون او شعر و گال زند و بود ۶ سہ ہتارین شفانی
 ما حکا فاد و مول مر شیت و سر بالوین رنگ راہ و گٹ گرانہ رہ در برورہ شون انت ۶
 خدامرزی و نور شہ کتگیں پنت و شون کتابانی آدم ذات ۶ سبت فائدہ گرنگاپہ
 دنیا و بجاریں زانت کار و کو اس و شاعران و قی و قی زبان و بولی آنی اندر امت و بدل

بڑا ترجمہ، پیش شتگنت، گلستان، بلوچی ترجمہ، ہمے روچاں خدامرزی میں
 محمد حسین عنقا، کتہ کہ آرا بلوچی اکیڈمی چھاپ و شتگنت کتہ ہمے وڑمنی دل، وی حُبت
 کتہ اومن شیخ سعدی، گنتڑیں کتاب "کریمیا" ترجمہ، ماں بلوچی شعراں کتہاں کہ آئی
 شہ بلوچی زبان زاننت سیت و نفع بگرائنت ہنچو کہ بڑا بیان بدیتہ کہ گلستان، ترجمہ، واجہ
 خدامرزی عنقا، کتہ، بلے میں ایداء "کریمیا" گوں یک ہندا واری، چچی، گپ و قصہ گلستان
 ، ادچی، گال و گفتار بوستان، وی بلوچی، میں پیش واراں، بلے الیشی، شہ سرسرا واجہ
 خدامرزی شیخ سعدی، زند و بود، بار و ادچی، پیش و ارگ بیت تہ و شتریں حال و کالے بیت
 چچی، کتابانی اندر، شیخ سعدی، نام ایوڑ لکھوک انت کہ شرف الدین مصلح ایڈ
 سعدی بلے نوکین پٹ و پھول کنوکیں مڑ و ماں ایشی، سرا ایراد گپتگنت او گشتگ انت کہ
 اے نام ہمے رنگ نہ ننت، علامہ ابن العوطی و تی کتاب "تلخیص مجمع الآداب" ہتا لکھتہ کہ
 واجہ، نام سعدی مصلح الدین ابو محمد بن عبد اللہ انت، ہمے وڑ واجہ، وی بیگ، و زوش
 ، او آئی، عمرے بار و امں دی تاریخ زاننت و ت میں و تانا ٹا ۱۵ انت چچی، گشتت کہ
 سعدی، عمریک ۱۲ صد و گیسٹ سال ات ادچی، ۱۶ اے گشتگ انت کہ واجہ خدامرزی، عمر
 یک صد و دو سال، انت او فیروز سنز لاہور، ۱۶ اردو، میں چھاپ و شتگنت کتگیں انسائیکلو
 پیڈیا، میں ایرنگ دی لکھوک انت کہ خدامرزی شیخ سعدی، وی بیگے عیسوی ۱۱۸۴
 سال انت او کنزیت، عیسوی ۱۲۹۱ سال انت یا ہمے وڑ اے و ت میں و ت، ۶
 ناٹا ہی بھار اڑاند و دی کتہ، البتہ اے جبر حقی انت کہ شیخ سعدی ہفتمی قرن، میں وی
 بیتہ، ہمے روانوکیں پٹ و پھول کنوک، اے جبرے سرا تپاک بیتگنت کہ سعدی شیرازی
 خدامرزی سال، ۴۱ ہ شے گردان ۴۱۵ ہ، اندر شیرازا میں وی بیتہ ہمے جبر حدے
 آن دان دل، مان کمیٹ کہ سعدی شیرازی، مرک، روچ، میں شگ نہ انت او اے جبرے
 سرا گیشتریں تاریخ زاننت ہم مصلح انت کہ خدامرزی ۴۹۱ ہ میں مرک کتہ۔

شیخ سعدی و کسان سنی و بارداکتے وی قلم نہ نہڑتے . بیلے شیخ سعدی و وقوت
 نوشتہ کڑ تگیں کتاب گلستان و بوستان و شعر و گالانشے اے جبر سہر بیت کہ واجہ
 شیخ و گران مہذ میں پت کسان سنی و اندرا آہنی و گورسی و پیر و مرشد و ڈول و کتہ
 ہمے جرات کہ واجہ و کسان زاتی و من زہد و عبادت و سک حُب و شوق ات او ہمے
 رواوت و تی یک قصہ و گلستان و من بیان کنت کہ " نیم شفا تہجد و نماز وانگا پہ من گوں
 نیکیں پت و پاواتنگاں کہ تہجد و نماز ابوانا تہ و تیان کہ بھازیں مطوم و پتہ و اب انت من الیتان و
 ہمے و اب و حال اس و تیگاں او گشتگاں کراے مطوم و پتہ و اب انت کہ گش و کہ مڑ تگیں انت ہمے جبر و
 من و پت گشتہ کہ او منی ساہ اگاں تو ہنچو ہمیرنگ و پتین تے تہ پڑتہ ہمے شہ نماز اگہتر و شہرات کہ پد پست مردانی
 گلوغیت و مکنے ہمے کساں سالی و من واجہ شیخ و پت آہنی و یتیم کت وشت
 ہمے رد ووت و تی یک بیتہ و اندر و بیان کنت گشت کہ ے

مرا باشد از درد طفلان خبر کہ در طفلی از سر بر فتم پدر

شیخ و الی شرات کسان و یک قصہ و ہر و نیکہ خدا مرزی علم و زانت و پڑ و میدان و
 پادیرکت او وانگ و زانگ و حُب و شرق آہنی و را شیرازا شے بغداد و کتہ
 چھکت اُرت کہ او و ۹۴۵ھ و من نظام الملک طوسی و او و تگیں وانگ جاہ نظام
 بغداد و نام و گوں او و لوک ات ہمید آتک و وانگ و زانگ و شروع کتہ بھازیں
 روچانی اندر علم و زانت و روزانو گر عالم بیتہ شتہ . او دنیا ٹے سیل و
 سوا پہ سر گپتہ راہی بیتہ او ہمے سیل و سواد و درگتاں شیخ سعدی بھازیں مستریں
 او بزرگیں مڑدانی گوں دوچار کپتہ . یکے ہمے مڑدماں شے واجہ خدا مرزی جمال الدین
 عبدالرحمان او وومی شیخ ہشام ابالدین عمر بن محمد سہروردی ات اے بزرگانی پاد و
 تدا شے خدا مرزی شیخ سعدی و وین و راہ و من بھاز فائدہ وندی دست آتک
 خدا مرزی سیل و سواد و سک شرقین ات ہمے شوق و حُب و ہدوک آہنی و دنیا ٹے

بازیں ملک و ڈیہانی سیلا کنا ٹینتھے ملکانی تھا کہ آنہانی سیل سو و شیخ سعدی ء کتہ ایش
 اتنت رو در آہتی کستریں بر (الیشیا ء کو چک) بر ربہ حبش. مہر. شام او فلسطین او ار
 اتنت. ہندوستان ء سیل وی شیخ سعدی ء کتہ ہندوستان ء سیلا مس پیشتر پنجا
 ء آتکہ پدا گجرات و کاٹھیا واڑ ء شتہ او دا سومنات ء مڑھی و مندرا چار تہ سیل کتہ
 بلکن ہمے مندرا ء اندرا باز روچ شیخ سعدی نشتہ ٹھکی ء گول بقال بیتہ و بامبھڑانی
 عبادت ء صیڑتھیڑتی ء نزدیک ء شتہ سیل کتہ ویتہ چھو کہ گتھے

بہ تقلید کافر شتم روز چند بر ہمن شتم در مقالات ژند

(بوستان)

او ہمے سومنات ء مندرا ء اندرا ایک جتے ات کہ آہر صوب ء مہلا و تی دستاں چیت
 کتت تارے ندر ۵ ء گند گاشے خدامرزی سک حیران و ہیکہ بیتہ کہ اے سنگ ء سک
 و سیاہیں بت چھر نگا و تی دستاں بڑا کنت آخر ہمے جبرالیشی ء دل ء تور بیتہ کہ اے
 چھون بیتہ کنت کہ اے بے ساہیں بت و تی دستاں بڑا داریت بیت نہ بیت
 اے یک اٹکلے او ہمے اٹکل و پھند من ء ضرور گرگی انت. نینٹ رو شتے خدامرزی ء
 وار دست آتکہ بت ء ہمے اٹکل ء گپتہ کہ ایشی ء پدی کتہ اچیر اندرا باسک و بانزلا
 گوں ساد و ریزے بندوک ات او ہمے ریزیک زندگیں مردم ء دستاں کہ آہر
 صجی ایشی ء گپتہ چھکتت او ہمے ساد ء چھتہ گاگوں بت ء دست بڑ بیتہ تنت ہیشی ء
 یک وایکی ء واجہ سعدی دیتہ ہمت کتہ جتہ کتہ او بتا بور بیتہ گڈ کتہ در کپتہ شتہ
 ہمے ہندوستان ء و تی سیل و گرد ء بوستان کتاب ء مس بیان کتہ ہنچو کہ اے واکشیتھے

جتے دیدم از عاچ در سومنات

مرصع چو درجا ہلیت منات

ہنچو ہمیرنگ سیلاں کنان ء واجہ سعدی شیرازی اسکندر یہ ء و دی شتہ ہا

وہدواری ۶ من اسکندر یہ اندرا ڈتال ات کہ مردم لنگھڑی و گشنگی ۶ شے مرک ۶
 گواچی بیان اتنت . ہے وہدو ہمو دایک سیر حال و مال و ندیں مردمے ات کہ لنگھڑیں
 مردمان ۶ نان دات ات ویر ویرا شے مردم آتکہ و تی شد گیں لانان سیر کتہ تننت
 شیخ سعدی ۶ دی ہے لاف لنگھڑی و ڈتال داتہ واجہ شیخ ۶ دی آہنی ۶ دوز وہاں
 گشتہ کتہ دی برو ہمو داتہ و تی لانان سیر کن بیا . بیلے آہنی ۶ اے و ش نہ آتکہ و گشتہ کتہ

نخور شیر نیم خورد ۶ سگ

ورز سخن بمیرد اندر غار

ہر و نیکہ شیخ سعدی ۱۵۵۷ ۶ من اے دنیا ۶ چم پٹتہ تہ آں و ہدا ایشیا (روکی)

۶ ملکانی اندرا بجانہ مزین مزین آ شوب پاد آ تلگنت .

(۱) سلطان محمد غوری سندھ او ملتان ۶ گپتہ

(۲) شیخ سعدی ۶ دل پسندیں بادشاہی کہول سلغرو سلطان تکلہ و تی پت خدلمزکا

سلطان رنگی ۶ ہندا بادشاہ بیتہ نشتہ .

(۳) متوجن بزاں چنگیز خان و تی پت عیسو غائی ۶ مرک ۶ شہ رندا آہنی ۶ ہندا نشتہ

ہما چنگیز خان انت کہ سیزدہ سال ۶ ہرا من ملک گیری ۶ جو فواوا ہکا من جنان ۶

پروشان ۶ دیما سر گپتہ مردمانی ہڈ حوناں گوں و تی بادشاہی ۶ بان و ماڑی ۶ البتہ

دنیا ۶ اندرا عالم و حون واریں بادشاہ ۶ نام ۶ گوں نامی بیتہ چنگیز خان ۶ ہے جن و پروشا

۶ بارو ہور ۶ اندرا ۱۲۲۶ ۶ ہر و نیکہ آ ۶ ۶ ہرا من ات کہ آہنی ۶ ا جل آتکہ و زگیر کتہ

بڑتہ آ و تی ہے گپتگیں مکان ۶ و تی چکانی اندرا جتا جتاییں بہران بہر کتگت دیران ۶ ملک

ہلاکو خان ۶ دست ۶ آ تلگت ہما ہلاکو خان کہ آہنی ۶ نام جنگ و کشنگ ۶ من مشہور انت

اگر بغداد ۶ خلیفہ ۶ درو ہوئیں وزیر عطاہ ۶ گوں بغداد ۶ بیتہ لٹتہ و جینگ کتہ او آہنی

۶ خلیفہ عباسی مستعصم باللہ ۶ ۵۴۵۶ ۶ من ریہینتہ آرتہ سک ڈکھ عذابا گوں جتہ

شہید گتگت . شیخ سعدی ء ہمسے دل دور کنوکیں حال ء سراسر ڈر ووندیں موتکے
کہ آہنی ء یک بندے ایشیت سے

آسمان راحت بود گر خوں بہار و بزمیں
برزوال ملک مستعصم امیر المومنین

مطلب ایک شیخ سعدی ء ودی بیگ ء دور و باری ء من ہندوستان ء
من اسلامی تاب و طاقت کفر ء بان و ماڑی ء جنان پر و شان ادالشیاء ء من
تاتاریانی ہار و ہور مسلمانانی بادشاہی آن ء ایرکٹان ات . ایران ء صوبہ شیراز ء
من مسلمان کہول ء سلفر ء حکومت ات . ادالشی ء سیمی حاکم زنگی ء پنج تکلہ تاج
و ظرہ ء واجد بیتگت .

سلفر تر کمانانی یک ہکتے ء سردارات کہوتی ملک ء شے لڈتہ آتکے خراسان
من ہندی بیتگت . آچی ء وھداتی جن و پر و ش و لٹ و ٹیل ء شے رند آتکے طغرل
بیگ سلجوقی ء دیما حاضر بیتگت . ہر دینکے سلفر ء بادشاہ ء اتی وزیر کتہ داشتہ تہ
سلفر وتی پاداں ہمیدا سک اڑائینتہ نشتہ ہمیشی ء اولاد ء شے سلفر بن مؤدود ء
۵۴۲ھ من فارس ء ملک ء گپتہ وتی کہول ء حکومت ء بنیاد و سر بنی حشت ء ایرکگت
۶۱۱ھ
ہر و حدیکہ مغلانی جنوک و لٹوکیں ہور و مار فارس ء پلوا و دھانا شتہ سعدی ء حد
صفت و توشیف کر زوکیں بادشاہ اتا یک ابو بکر پنج سعد زنگی ء سپہر ء کٹ و بندے
بتہ شیخ سعدی نام دے ہمسے سعد بادشاہ ء نام ء شے ایراتتہ اے ار و سیاپ
ء داشتہ اشتہ چوشس کہ خدام زری شیخ سعدی اے حیراں شعراں گول ایوڑ بیان
کنت گشیت سے

کہ سعدی کہ گوئی بلاغت ربود
در ایام بو بکر بن سعد بود
سز و گر بدورشس بنام چہاں
کہ سید بروران نوشیرواں

جہاں بان دین پرور دادگر	نیامد چو بوبکر بعد از عمر
گراز فتنہ آید کے درنپاہ	نزارد جزا میں کشور آرام گاہ
سکندر بدیوار روئیں و سنگ	بکرواز جہاں راہ یا جوج تنگ
تراست یا جوج کفر از راست	نہ روئیں چو دیوار اسکندر راست

(بوستان)

بزاں مئے بادشاہ سعد ۶ پنج ابوبکر ڈولیں ویندار حضرت عمر فاروق ایشے گڈو
 دومی پوشیں ودیخانہ بیتہ . اگان کافرین تاتاریانی جنگ چوپ و لٹ و پچلاں شے امان
 ہندے استنت تہمے مئے اے ملک ننت سکندر تہ جوج ماجوج و آگ بندیا
 ودیم دارگ و پے کوہ آسن و لٹ و بندے بستہ ملک امان داتہ ایشے بلے شرفنہیں
 بادشاہ ابوبکر و تاتاری کافرانی دیم گوں شہر زرد و لٹ و بندے بستہ اولاد
 مخلوق امان داتہ ایشے .

ہمے ہما جنگ و فسادانی دور و باریات کہ شیخ نجم الدین کبری ڈولیں اللہ
 والاٹیں صوفی و بزرگ تاتاریاں گوں غزا و فرض ترا نہمتہ وقتی یک مٹتے مریداں گوں
 دست یلہ کانبوانی اندر سنگ مان کتہ کافرانی دیما جہہ جتہ اوشتا تک او سنگ گوارے
 شروع کتگ . وژمن ۶ کٹہ ایشے تیرانی ہور و گوارشت شروع بیتہ یک تیرے اناگہ
 آتکہ واجہ شیخ نجم الدین کبرے ۶ ڈوبرا مان آتکہ و خدا مرزی نجم الدین کبری ۶۱۸ھ ۶۱۹ھ
 شہادت ۶ پیالوانوش جان کتہ .

عمے رنگ شیخ فرید الدین عطار غنشا پوری ۶۲۶ھ ۶۲۷ھ من ہمے تاتاریانی دست
 شے شہید بیتہ . ایشے امتت آں و ہد ۶ اللہ والاٹیں نیکیں مروم کہ دین اسلام و سلوویل
 و مشکلاتان ۶ و بیتہ پڑ و میدا نامس ایشی ۶ دیم پانی آپہ و رادرا تکہ گنت او دین و
 اسلام ۶ بر جاوارگ ۶ پروتی سرائ قربان و گوری کتگنت ۶

بنا کر دند خوش رسے بنناک و خوان عظیمین
خدا رحمت کنڈایں عاشقان پاک طینت را

زانت کر اے سرقربان کنوکافی اے کار پدانی اثر کافرانی دل و سرا چہ رنگیں اثرے
پر بیتہ ہر دینکے کافرانی لشکر و سالار و سر کر دگ اے دست یلوی مسلمان شیر مردانی
جنگ و پڑ و میدان و دست یلوی سیہ جگری و گوں شیر ڈولا ٹر و میگ و سر قربان
کنگا و بیتہ تہ آہنی و دل و اسلام و حقانی و سچائی و اولو کپتہ تہ آہادمان و دین و اسلام
و سچائی و منتہ او مسلمان بیتہ ہمے بار و علامہ اقبال و چو گشتہ

ہے عیاں فتنہ تاتار کے افسانے سے

پاسبان مل گئے کعبے کو ہنم خانے سے

تیمور وی چنگیز خان و بن پدا شے ات آہنی و سو ب وندی و شے ماوراء النہر و
بادشاہی و مزین شان و شون او نام و توار دست آتکہ ایشی و مثال ایشی و گتگیں
او دیما آؤکیں و ورو باری و مس کدی و می گند گانہ کسیت۔ سمرقند یک ہنپشیں بادشاہی
اے تحت و تاج و ہند بیتہ کہ وئی و شے گر و ان و مشق او یورال و شے ایرانی زراد
تالان ات۔ تیمور و بن و لپسگاں شے مردم گیشتریں حاکمان و نامدار او نیک نامیں او حد
او الائیں مردمانی نام و گوں گندگ کنت۔ حق و زور و اثر اگتدات کہ ہما چنگیز خان او
ہلاکو خان کہ آہنہانی آسگوری و شے مسلمان بادشاہیانی بان و ماٹری بن کپتہ ایرہتگنت
تہ ہیشانی بن پدا شے مسلمان او دین اسلام و پہ کار و ندیں مردم دی پاد آتگنت
ہندوستان و مس کہ صدیں گیری آن شے مغل مسلمانانی بادشاہی ات آہمے چنگیز و ہلاکو
خان و آل و الواد و شے اتنت۔

مولانا جامی نقضات الانس و مس بیان کنت کہ
خدا مرزی شیخ سعدی شیراز و مس شیخ عبداللہ

اولی زند و بود

خفیف کہ آنہی ۶ سر ۶ خدار حمت کنت ۶ گنبد امین مجاورت شیخ عبداللہ کنہیں بزرگان
 شے یکے ات کہ آ ۳۳۱ ۶ ۱۶ ۶ جہان ۶ اشتگت ۶ یزاں شیخ سعدی ۶ ووی
 بیگاشے ۲۲۰ سال پیش ۶ مرتگت آنہی ۶ گورو گنبد شیراز ۶ من مشہور انت۔
 چنچو کہ پیش ۶ گتگیں تاکاں بیان بیتہ کہ شیخ سعدی خدامرزی وانگ وزانگ
 او علم وزانت ۶ ویر گاپہ بغداد ۶ آتکہ مدرسہ نظامیہ بغداد ۶ من وانگ شروع کتہ بلے لے
 جبر سہراکنگ نہ بیتہ کہ او خدا خدامرزی شیخ ۶ خدامرزی میں است کہ ات تاریخ
 زانت گشت کہ او خدا وزمان ۶ من مدرسہ نظامیہ بغداد ۶ استاد خدامرزی
 واجہ شیخ ابوالفرج ابن جوزی ات او شیخ سعدی ۶ استاد وی حمے عزت ویدیں
 بزرگ او خدار سلیدگیں مردات الیشی ۶ ثبوت ۶ پہ گلستان ۶ اے قصہ ۶ پیش
 کتگ بیتہ کہ اے قصہ ۶ اندرا سازوزمیل ۶ اشتگت ۶ بار ووات سعدی ۶ بیان کتہ
 کہ "من ۶ واجہ شیخ بزرگ ابن جوزی سازوزمیل ۶ اشتگت ۶ شے منح
 کتت بلے مس سازوزمیل ۶ اشتگت شے نہ اشتات ٹن نیٹ من ۶ ایک بدگیں
 گشندہ ۶ دست ۶ شے اے حب وواہگ ایوڑ آگ کپت کہ آنہی ۶ بدیں توار سرشام
 ۶ شے واں صعب ۶ مئے گوشاں کھرکتہ آخر من صعب ۶ ووقی پھانغ او یک کلہ اے آنہی
 بشکیچ داتگان دوستانی ایرادگرگ ۶ سر من گشتگان کہ منی مرشد من ۶ سازوزمیل
 ۶ گوشدارگ ۶ شے سک ڈیر داشتت بلے من آنہی ۶ پنہاں نہ زڑتہ تاں الیشی
 ۶ اے گندگیں توارتہ منی گوشانی پروگان تہ ڈرتہ اشتہ بلے منی دل ۶ پروہ گل بتگ
 انت من الیشی ۶ دست ۶ سازوزمیل ۶ گوشدارگ ۶ شے تو بہ کتگان کہ بین من کدی
 دی سازوزمیل نہ اشتگان ۶ پڑھیکہ اگان گشندہ وشتوار او وشن رنگ بہ بیت آگان
 آن شعر نہ جنت تہ دی دل ۶ بندی کنت او بدرنگ بد توار ہر رنگے ۶ من دی شعر جنت
 دل ۶ نہ وڑیٹ ۔

مرشد و رہبر

دولت شاہ سمرقندیؒ "تذکرۃ الشرا" میں
بیان انت کہ شیخ سعدی ظاہرین علم و دربرگ

رند باطنی علم و خدا راہ ۶ میں جہد و کشالہ ۶ راہ ۶ میں رہا و گ راہی بیٹہ او پیراں
پیر حضرت شیخ عبدالقادر دستگیر جیلانیؒ دست گپتہ و مرید بیٹہ او انہی ۶ ہمراہی
۶ میں حج و کتہ بلے اے جبر راست نہ انت پڑھیکہ حضرت پیر دستگیر جیلانی
۱۵۶۱ ۶ میں اے دنیا ۶ اشتگت او شیخ سعدی ۱۵۵۵ ۶ میں ودی بیتگت
بزاں غوث الاعظم ۶ مرگ ۶ شے ذہ سال رند شیخ سعدی ودی بیتگ چنوکہ بڑزی
تا کاں میں بیان بیٹہ کہ شیخ شہاب الدین سہروردی شیخ سعدی ۶ پیر و مرشدات او اے
بار و اوت و اجم خدامزی شیخ سعدی و اجم شیخ شہاب الدین ۶ و تی پیر و مرشدت
بیان کتہ گشیت ۵

مرا پیر و انامی مرشد شہاب
دواند رز فرمود بر روی آب
یکے آنکہ بر خویش خود میں مباحش
و گرا آنکہ بر غیر بد میں مباحش

بزاں منی و انائیں پیر مرشد شیخ شہاب الدین من ۶ دو جبر پنت و اتہ یکے
ایکے مغرور مہی و تکبر مکن او دومی ایکے دومی مڑ و مان ۶ اش و ت کتر مزان او گھٹ ملیکھ
و اجم دولت شاہ سمرقندیؒ گلستان ۶ اے قصہ رد و اتہ کہ انہی ۶ اندر
بیان انت کہ "عبدالقادر گیلانی" را دیدند و رحم کعبہ "بزاں مڑ و مان حضرت پیراں
پیر دستگیر غوث الاعظم ۶ بیت اللہ ۶ میں و بیتت حیرتیں سنگاتی چکا سرا ایکے
آہ وزاری کمان ۶ گشکات کہ یا اللہ من ۶ معات کن او اگاں من ڈو و ہاراں تہ
من ۶ قیامت ۶ روش ۶ کورویے چم کھڑ و کن تا آنکہ من نیکیں مڑ و مان و بیا خجالت
و شرمندگ میان .

سعدیؒ زندگی و پیر و بانگ

شیخ سعدیؒ زندگی و پیر و بانگ
 اندر بہر کنگت۔ (۱) حیاتی و اولی روشن چل سال، علم و انگ (۲) نیام تائی
 چل سال، سیل و سواد اور بزرگانی کار و خدمت، گوانز نیتنگ اور (۳)
 آخری زندگی و پیر سال زہد و عبادت اور اللہ تعالیٰ و مخلوق، رہ شونی اور شعر گوئی
 اور بس۔

سیل و سواد اور گستاخچیم دلیت

اے بیان بیتہ کہ شیخ سعدیؒ عمر ۷۰ یک بہرے سیل و گرواں میں گئے
 شیخ سعدیؒ سے گرو سیل و چیم دلیت اور گستاخچیم حال و گپاں بجاز ڈولداری
 و گوں گلستان اور بوستان، بازی ہنداں بیان کتہ ہنچو کہ سر بڑزی تاکانی اندر
 گشتگ بیتہ کہ سعدیؒ گلستان، خدام زری عنقا بلوچی، بدل کتہ بلے میں اید ۱۱ اے
 گند کیم کتاب و تاکانی تہا گلستان و بوستان و گپ و گالاں شے اور سواری
 چی و بلوچی، مس منونگ، پے پیشس واراں۔

پیر نیر گاراں گوں گزند و نیر

شیخ سعدیؒ یک نیکیں مڑوے و درباب
 و کتہ اور بیتہ کہ آہنی و پشترے جتہ ٹھپی

کنگت اور آں سے ٹھپی میں حال، مس اللہ تعالیٰ و شکر اکنگاات۔ شیخ سعدیؒ آہنی
 و رگشتہ کہ اے شکر کنگت اے پے ہندے، پیریں مڑوے و ولدی داتہ کہ من دیل
 و دروے و گواچی آں نہ گناھے

حجہ راہ میں ایک واقعہ
 اسے راہ میں چنت ورنہ شعر و زمیلاں گوں
 دل و دشن کنان اور وگا اتنت . ہمیشاں گوں
 یک دل مڑ تگیں مڑے دی سنگت ات کہ آہنی دل ہر اسے شعر و زمیل پہچ اثر نہ
 کتہ تنت . ہے درگتاں نخل بنی ہلال ہاشے یک شیدی چھوڑوے شعراں جنان
 اور کپیتہ کہ ایشی ہر توار ہر ہمقدر سوز و اثرات کہ بانئ میں مرگ دی بال ہاشے
 پہلا ایر کپیتہ تنت او ہشتر و رکت و رطہ تنت . ہمیوڑ ہے عابدی مڑ و ہر
 ہشتر دی در کگا کپت (وواہر را پرمیت گد کتت من آہنی ہر اگشتہ کہ ارمان انت
 کہ گنگد امانی دل ہر سرا ایقدر اثر بیت ادنی دل ہر پہچ اثر نہ بیت ہمتہ گنگد امان
 شے دی آویم و گتہ و شتگتے .

پلنگی آتی زریاں شے در کپیتہ زال ہر بندی بیتہ

شیخ سعدی سیل و گرد و درگتاں و مشق ہر مں چچ ہر روش گوازیبتہ . دوستان
 ناراض بیتہ بر و دیم کتہ اشہ شتہ . پلنگی آن ایشی ہر را کپیتہ زرگیر کتہ جہوداں گوں
 طرا بلس ہر خندق ہر سرا کار کنوکیں مژوراں گوں خاک ڈو دھگ ہر پہ او ار کتگنت حلب
 ہر یک مال و ندیں مڑوے سعدی ہر راتج آڑتہ و ہر بنار و اتہ آہنی ہر ہے قیداشے
 آجو کتہ حلب ہر آڑتہ او و احد و بنار مہر مقرر کتہ سعدی ہر سیر و آرو س گوں و تی جنگ
 ہر کتہ چنت روش ہر رند زال رط کٹ شروع کتہ زاؤ و ڈرمان و بیان ہر شت او سعدی ہر جاتی ہر
 و جو رکتہ اشہ . یک و الحزال شگال جنان ہر گشت کتہ ہر ہا ہے کہ ترا منی پت ہر وہ دینا
 بدل ہر بہاؤ گوں کپیتہ آجو کتہ . سعدی ہر ولی و اتہ گشتہ کہ من بیشک ہا ہاں کہ تی پت ہر
 من ہر وہ و بنار و اتہ آجو کتہ او صد و بنار ہر بدل ہر گوں تہ من ہر قیدی کتہ اشہ ہے تہ
 ہا جبر بیتہ کہ یک مڑوے یک میٹہ ہر گرگ ہر شے چٹا نیتہ او لوگ ہر آڑتہ آہنی ہر
 گردن ہر کھاڑج و کتار ایر کتہ تہ آواہنہ کتہ گشتہ کہ من خیال کتاں کہ تہ من ہر گرگ ہر دن

شے بچا نینگئے۔ بے نیٹ اے جبرور کپتہ کہ تہ دی تہ مے ڈولیں ناہے ۶۔
 بصرہ ۶ میں یک بدوی ۶ آگول گندوند

شیخ سعدی جو ہریانی بازار ۶ میں یک بدوی ۶ آگپ جنان ۶ ویتہ کہ آگشت گمات کہ من
 ڈن وپٹ ۶ میں شد یک ونزوراتاں کہ لوتھر پیکلے من ۶ وگ ۶ کپتی ۶ دست کپتہ من دل ۶
 خیال کتہ وش بیگاں ایشی ۶ تہا ساگ مان انت۔ پلے سما کپتہ کہ اے تہ کل مروارہ انت
 سک دل ماندگ بینیگاں۔ پڑھیکہ ڈن وپٹا میں شد یگا پہ مروارہ داں شے گندیم ساگ گتر اہتا

شیخ سعدی قصہ کنت کہ من ۶ یک مال ندیں
یک فونی میں مالوند ۶ گندوند مڑو مے کہ آہنی ۶ گرا ایک نیم صد بار زیر کیں

مشترا وچل خدمت نگاریں مڑو م گون انت۔ شف ۶ من ۶ کیش ۶ تیاب گراوتی
 حجرہ ۶ اندرا گون وت بڑت ادوراہیں شف گپاں جنان ۶ شت وتی کار قطار ۶ گیشتری
 ۶ بیان کنان ۶ شت کہ فلاں فلاں شہرا و ملک ۶ میں منی با پار ہلگا انت نین منی نیت
 انت کہ من نارس ۶ شے گوکرت بہا ۶ گوں گراں چین ۶ بران ادوالیشی ۶ بازیں جوانیں
 بہاٹے دست کیت۔ اترج ادواں چینی پیالواں گراں روم ۶ بران سودا کنان۔ روم ۶ شے
 پٹ وریشیم گپتہ ہندوستان ۶ بران ادواں شے پولات ۶ آسن گراں حلب ۶ بران
 حلب ۶ شے بلور گراں مین ۶ بران مین ۶ شے بمینی چا دراں گراں فارس ۶ بران اش اے
 شے آن زرو پیسہ جواں دست کثیت گڈ ادوکان ۶ میں نشتہ آرام ۶ گوں زندہ ۶ باقی
 روشاں گوازیان۔ اے مڑو الیقدر جبران کتہ کہ دم بڑتہ زیات جبرکنگ ۶ توان پشت نہ
 کپتی ۶۔ نیٹ گشتہ کہ ادوسعدی تہ باز چروگر وکتہ جہان ۶ دینگئے آزمودہ حال کنگئے تہ دی
 وتی دینگین و اشکتگیں جبران شے چی ۶ بیان کن اشکنا میں۔ من گشتگاں کہ تہ دی اشکتہ
 بینگئے کہ غور ۶ بیابان ۶ میں پارگیں سال یک سوداگرے میاوان شے جہلا کپتہ ادویسیں
 حالاس گشتہ کہ دنیا داریں مڑو م ۶ شد یگیں چاں قناعت پھر کنت یا نہ گور ۶ حاک۔

رہزانی نکت پھل

شیخ سعدی بیان کنت گشت کہ حج ۶ راہ ۶ ایک رتی
 بڈیں پکیرے گوں ما ہمراہ وہم پندھات کہ رہزن

کاروان ۶ جتہ پھلتہ گنت او کاروان ۶ مڑ ومانی ہرچی ۶ پھلتہ بڑ تگنت . ہمے پکیر ۶ یک
 ۶ ب امیرے صد و نیار قربانی ۶ پہ و اتگت ایشی ۶ ہمے و نیاراں دی ہمے رہزناں
 پھلتگنت بلے اے واجد اہل بے غم بے گرتی ات . من اتج ایشی ۶ جت و پھول
 کتگاں کہ صخو گندگا کثیت کہ تھی مال و مڈی رہزانی دست ۶ شے بچتہ کپتہ گشتہ ۶ من گشتہ گڈ اتھرا
 پچے گرتی نہ میں . آگشتہ کہ اے خاطر کہ من ۶ گوں ہمے مال و زراں ایقدر حب و مہرناں ات
 کہ روگا شے من ۶ غم بیتین ات . ہر شے ۶ گوں مڑوم دل ۶ ایقدر نہ بندیت کہ آہنی ۶ گار
 بیگا شے دل و در بیت ادالے وڑ داسگت نہ کنت .

یک وزیر زادگے ات کہ آلیب و گوازی ۶ شوقین او بے عقل ات وزیر بڑا
 آہنی پت ۶ آہنی ۶ ایک ہو شونیدیں اُستادے ۶ دست ۶ وات کہ آں ایشی ۶ عقل و
 پام ہیل و نت . اُستاد گوں ایشی ۶ سک جہد و خواری کتہ بلے چھور و صخو نادان و
 نازانت پشت کپتہ . اُستاد لاچار بیتہ چھور و ۶ را پدا گڑ و نیتہ واتہ ادگشتہ کہ ۶ ے

چوں بود اصل گوہر عاقل تربیت را درواثر باشد

بچ صیقل نکونہ خواهد کرد آہنے را کہ بد گہر باشد

سگ بدریاٹے ہفتگانہ شوٹے کہ چو تر شود پلید تر باشد

خر عیسیٰ اگر بہ مکہ رود چوں بیاید ہنوز خراب باشد

بزاں ۶ ہر دینکہ مڑوم ۶ بون پیروک ۶ شے ہو شدار و دانابیت تہ پنت شون

آہنی ۶ مس اثر کنت ، بچ سو مان ۶ گندگین آسن ۶ صاف کتہ نکنت ، بیگا کہ ہیپت وریا ۶ مس

شود اُنت ہر چیکہ تربیت آہنی ۶ پلیتی زیاست بیت . عیسیٰ ۶ حر ۶ اگاں مکہ شریف ۶

برانٹ ہر دینکہ گڑویت بیت تہ صا حر بیت .

بلوچستان نے تحریک پاکستان میں صحافتی عنوان سے

کیا کارہائے نمایاں انجام دیئے؟

||

صحافت و ادبی بورڈ میں

مرحوم

کمال الدین احمد

نے

بلوچستان کے اخبارات اور ناموں

صحافیوں کا تعارف کرایا ہے

زیر طبع

||

بلوچی اکیڈمی پبلس ریزرو کورس

بلوچ اعظم

میر محمد سردار خان بلوچ کی تصنیف گریٹ بلوچ کا اردو ترجمہ

مترجم

میں عبدالغفار ندیم

(زیر طبع)

ایرہ خاران

خاران، اُس، راجی زند، گوستگیں تار مینخ او آ نہی سر کردگیں
مردمانی عکس۔ میر عبدالقادر اسیر شاہوانی، قلم و لشک

(زیر طبع)

بلوچی اکیڈمی پٹیل روڈ۔ کوئٹہ

یک دانائیں مڑوے وقتی چُکان، پنت دیان، گشت ۱۔

ہنر کاری صیل گرات کہ ہنر کاری جوانیں شے مال وندی، سراجہروت
 نہ انت او مال ٹی مڑوم، پہ نستخان دیوک دی است سنت یا دزور ہنر برنتی یا
 حاکم است آست، دھل و پھوڑی، من گیرت و بارٹی۔ ہنر، پچ زوال نہ انت ہنر وند
 مال و دولت، غم و گرتی نہ بیت۔ آن و ت سراں تا پاد مال و نہ انت ہر جاہے کہ
 روت آہنی، قدر مڑوم جوان جوانی، زانت او چمانی سرا نیانہ بینتی۔ او بے ہنر خوار
 و عذاب بیت

وقتے افتاد فتنہ، در شام ہر کس از گوشہ فرار فتنہ

روستاز ادگان و انشمنہ بہ وزیر می، پادشا رفتند

پسراں وزیر ناقص عقل یہ گداں بہ روستا رفتند

بزاں :- یک وارے جنگ و فساد شام، ملک، من کہت۔ ہر یک مڑوم اے
 ویل و جنجالا شے یک کندے، دیم داتہ در کہتہ شتہ۔ کشار کار و بزرگانی عقل
 وندی چک بادشاہ، وزیر بیتگنت۔ وزیر، بے عقل و نازانتیں چک پنڈ گاہ کشار
 و بزرگانی کنداشتنت۔

۱۔ یک استاد، بار و مشہورات کہ آتروند و زور اکیں مڑوے مڑومانی

دل آہنی، قرآن و انگ، شے سیاہ ترانت۔ کسان کسانیں گند کیں او پھل رنگیں
 بوجلایں چک آہنی، گوں واقمتنت۔ یلے آہنی، ڈر کو دا بو سیکل و موڑا، شے بہمتگنت
 تا ترسین استاد آیان، جنت کٹیت او آیان، سہرو اسپیتیں انارک آہنی، چاپولان
 شے سیاہ نیل ترنگنت۔ او آیان نازر کیں پا دوستان، اشکنجہ، ہتاؤت رات ات
 حرو نیکہ آہنی، اے ظلم و زوراک باز بے حد بیتگنت، آہنی، اے مدرسہ، شے
 در کنگنت او آہنی، ہندا یک نرم دل و ملائک وڑیں استادے آرتہ ایر کنگنت

اپنی ایشی، طائبانی دل امین و آسرات بیتہ۔ نین اے گوں وت کندک و لیب،
 مان آتگنت۔ ہر دیکھ چٹھاں اُستاد، نرم ولی، و تیگنت تہ وانگ اشہ و لیب
 و گوازی مان کپتگنت او گوں وت جنگ و چوپ، اشرد و کتگنت مطلب، کہ
 مدرسہ، اندرا بد حالی کپتہ۔ چنت روشن، رند من ہما شیدا گتگاں، حال
 دیتہ حیران بتیگاں کہ مدرسہ، اندرا ہما ظالم و زور اکیں اُستاد تندوک انت
 من گوں ارمانی میں دل، گتگاں اے شیطان، اگر تہ کئے پید اڑتہ اُستاد ریکتہ؟
 منی گڑ ایک جہاں گشت و سگھڑیں مڑدے اوشتوکت گشتہ کہ :-

بادشاہے پسر بہ مکتب واد لوج سیمنش در کنار ہنسا د

بر سر لوج این نوشته بہ زر جوہر اُستاد بہ زہر پد ر

بناں :- یک بادشاہے و تہ بچا مدرسہ، ویم و اتہ۔ چاندی، کتختی، آہنی، بغلا
 و اتہ سہر، لوظاں گوں ہمے تکتی، سہرا ایدول لکتھتہ کہ "اُستاد، جو زور پت، مہراشہ
 و شتر انت"

یک پنڈ و کیس فقیرے، نزال امیت، گوں اتہ آہنی، منت مننتہ کہ گان مٹی لوگ، بچے
 بیتہ تہ من کٹیں فقیراں خدائے راہ، نان و راہیناں۔ اللہ آہنی، رابچے و اتہ۔ چنت سال،
 رند من کہ ویر دراجیں مسافری، شے گڑتگاں تہ ہمے صلق، شتگاں او ہمے فقیر، لوگ
 نہ دیتگاں۔ سما کپتہ کہ جیلا مان انت من حال و حقیقت، جُست و پھول کتگاں تہ معلیم بیتہ کہ
 ایشی، اگر انملیس، پچ شرت و شراب او جنگ و چوپ، مس یک مڑدے، راجتہ کُشتہ
 ایشی، دوش، مس ایشی، پت و زگیر بیتہ قیداشتہ۔ من اشکتہ گتگاں کہ مجھیں جبرے

"این بلارا بہ حاجت از خدا خواست

بناں :- اے بلا و دعا، گوں اللہ تعالیٰ، شے لوٹتہ

ہماری دیگر زیر طبع کتابیں

- بلوچی بومیا ————— حاجی عبدالقیوم بلوچ
(زیر طبع)
- گوشتن ————— بلوچی ہتل و گالوار (بلوچی)
میر گلزار خان مری
(زیر طبع)
- تاریخ قلات ————— مرحوم مولانا شیدائی

اور بہت سی اہم کتابیں

طلب کیجئے

بلوچی اکیڈمی کے پبلسر روڈ کوٹہ

بلوچستان کے معجز رقم والنشور

میر گل خان قصیر

کے

دو انمول تحفے

بلوچی کی زرمیہ شاعری

بلوچی کی عشقیہ شاعری

(زیر طبع)

طلب کیجئے

بلوچہ اکیڈمی سے پبلسڈ رڈ کوسٹ

زنانِ باردارے مردِ شیار اگر وقتِ ولادت مارزائند

انسان بہتر بہ نزدیکِ خود مند کہ فرزند ان ناہموار زائند

بزان ، - او ہوشداریں مژدالات پھر میں زال کل چک گندگ وقت ، اگاں مارے
گندانتہ اپن آہنی ، و شترانت کہ گندگیں چکاں گندانتہ ،

یک مالداریں مژدے ، پنج وقتی پت ، گورہ ، سمرانشتہ یک فقیر زادگے
، گون گشنگات کہ انگو گند منی پت ، ہدیہ چقدر و شتری ، گون سنگ بندانت
او چے چے رنگ ، رنگداریں سنگاں گون و شش رنگی ، لستی ، ن سنگ مرمر
پیروزہ ، گون تلامدی حشت بندنی . ، وقتی پت ، گورہ ، گند کہ دو جاگیں حشت او
دومشت حاک ، بس .

فقیر زادگے ، ولدی داتہ گشتہ . اے کلیں جبر راست انت . یلے قیامت ،
روش ، اتنی پت انکے تلامریں سنگاں بورینیت وقتی گرڈن ، حلاص کنگ ، جہد و کوششتا
کنت ، منی پت ، جنت ، اسی روت ہندی ، بیت .

خر کہ کستہ ہند برے بار بے شک آسودہ تر کند رفتار

بزان ، - اگاں حر ، بار سوک بیت ، رے ، من آرام ، گون روٹ .

یک مژدے ، چم ورد کنگات آہنی ، درمان وارو ، پہ گنگد مانی طیبیے ، گرا
برٹ ، تگنت اے ایشی ، علیج ، گون گنگد مانی درماناں کتہ ایشی ، بن پد اے بیتہ
کہ نادراہ ، چم شتہ کور بیتہ .

آخر جبر شتہ مرکار ، پیش بیتہ ، سرکار فیصلہ داتہ کہ اگاں اے نادراہ حرنہ بیتین
ات ، حر و گنگد مانی اسپتال ، ڈاکس ، کتہ اپر پھے شتت .

ند ہد ہوشمند روشن رائے بہ فرومایہ کار ہائے خطیر

بوربات اگر چہ بافندہ است نہ برندش بہ کار گاہ حریر

بزالتے - نذات بوشس و پام و واثر ہ منین کاراں نابودین مردم
دست و تداگپوک اگان کہ گپگ زانت بے آہنی و شیم و کار جاہ و گپکا پند برانت

(گلستان)

پروانگ و موم بتی

شفے بیتے بے واو گیرین من ۶
رمن عاشقاں آکس شوشی من ۶
بگشتہ باشکن منی یار جاں
چوسد ریح و شعی منی زوت روت
گر توھے ڈول گپاں کتہ
ن عشق انت تہ کار او مدعی
تہ یک لبو اشے تشش ۶ دیر تر
تراگر جتہ آس عشق ۶ تو ۶
ن گتہ شفا شے دم و ساعتے
ھے رنگ گشتہ من ووت ۶ ہتا
اگان عاشقی کرت و کارکن ۶
گر ٹیک زکارن مڑھا عاشق ۶
اگان گپتہ عشق ۶ ترا پوپ رنج
ن عشقا شہ عاشقی و ت ۶ دیر کنت
مردمن دریا و ترا گشتگان

کہ پروانہ چھوگشتہ موم بتی ۶
گریہ ۶ تہ پڑھے دم و ساعتے
کہ بیتہ منی شہد ووشی زیاں
کہ فرہا و ڈولا منی ووت روت
شہ چمان ارسان رپچاں شتہ
ن تہ منی دل ۶ ہبر و ست دی
من اوشتاگان داں منی روت ہر
منی داتہ بن ساہ صیسی ہر ۶
اناگہ بگشتہ پری چہرہ ۶
ھے ایسرت عشق و حبت ۶ ادا
کن ۶ سوب اگان عاشقی ۶ ہر ۶
تہ و شس بی کہ کپتہ قبول آہنی ۶
کہ سعدی ۶ ڈول و شہ عشقا منج
اگان بیل جانس دل ۶ تیر جنت
اگان کہ روٹے روٹ تہ جنداں

(بوستان)

قہر گشت

شیخ سعدیؒ زند و بود الیہ شے گرداں آن مر
گند و چہرا و سیل و سواد انت الیہ شے پیک

مستریں و گیشتریں کتابے در کار انت . پہ سے خاطر امن الیہ شے ، ناپیلو اشته شیخ سعدی
ؒ زند ، آخری روشاں شے بھی ، بیان کنان ہنچو کہ پیش ، و دی گشتک بیتہ کہ خدامزی ،
زند ، آخری روشاں ہتا شیراز ، شہرا در اکنڈے گپتہ نشے خدا ، یات گیری ، مس مان
آختہ . وزیر و امیر زیارت ، آئکہ تنت تہ گون و ت وڑ پہ وڑا و رنگ پہ رنگیں و رونی شے
آڑتہ تنت . شیخ و ت وڑت او حاضر مجلس ، دی و رائین تت باقی بھی ، کہ پشت کپتت
تہ آبنان ، رزانے ، مس ایر کتت کہ غریبیں دار گڈوک و حد و بے و حد لدا شے بیانت لے
نان کشت و رانت . یک نامو گرین جو پہ ٹی ٹی شیخ ، کرامت ، آزمیدہ و گر نگاہ سے
رزان ، کنڈا دست و راج کتہ تہ آہنی ، دست ہمو و احشک و شل بیتہ اوشتا تہ تہ آمڑا
دہند کتہ گشتہ منی گناہ ، بنگ تہ شیخ سعدی ، و عاکتہ آہنی ، سے حشکیں دست پادرا
دجوڑ بیتہ : -

شیخ سعدیؒ و دی بیٹگ ، سال ہنچو کہ

مضمون ، سر شروعات ، بیان بیتہ ۱۵۷

انت تاریخ لوظ ، شاعر ، مرد گرانمایہ

ودی بیگ و مرگ تاریخ

اد "گلشن معانی" شے در کیفیت . یک شاعر ، شیخ سعدی ، مرگ ، تاریخ ، ایوڑ گشتہ .

لسان رحلت سعدی توبے سرا نکار

بگو کہ "بلبل شیراز از جہاں کوچید"

کلیات سعدی ایران ، چاپ بیوکامس گور گنڈے ، نشقہ ، و اتہ ، ۱۹۹۱ء تذکرہ شعراء
مس است ن کہ شیخ سعدی ، گنڈ شیراز اس یک و شش زیدی ہندے ، مان انت کہ اوواں
آف ، یک صاف و پھکیں تلاءے دی است ن . دیر دیرا شے حبت و این مردم زیارت ، کا بیتہ

شیخ سعدی و آل و الواد

اے جبر و کتے پک گشتہ تکنت کہ
خدا مرزی و اولاد چقد رات پکوانت
یا کہ استنت کہ نہ باقی بوستان و یک قصہ ہے

۶ شے ایقدر معلیم بیت کہ صنعا و شہرامن واجد و یک بچے کسان سنی و من کزیت کتہ
آہنی و جہم و جاگہ کنگ بیتہ۔ بلے پرا آہنی و گندگ و حب من و بے تاہیر و بے آرام کتہ
تہ شتہ گور و لحد و سنگاں پٹمتہ انگو انگو کتہ ہتارین گور و اندرا آہنی و کپتی و دیتا
تہ منی انہوشی و دہصتہ خدا مرزی میں بوجلا میں او پاک ذاتیں چک بے زبان مڑتگیں جون
گون و تی ہھے حال و من و پنت و اتہ کہ او آبا اگاں اے گور و ہتاری و ویر کنگ لوٹ
و تہ و نیانی و شے گون و ت نیکیں کاراتی روشنائی و چراگایار بس الیشا سعدی
و اولاد و حال باقی واجد و لاکھتگیں و جوڑ کر تگیں کتابانی لٹور و آہنی و اولاد انت
وان قیامت و آہنی و یات و گیر و انت۔ کلیات سعدی چھاپ و شنک نامی منشی نو لکشر
کانپورا و دومی چھاپ و شنک طہران ۱۳۳۷ھ تا کہ دیم ۱۹۱۶ء انت۔

ہنچو کہ پیشی تا کافی تھا سعدی و یک بیت و پیش کنگ بیتہ کہ

ہمانا کہ در پارس انشاے من

چو مشک اند بے قیت اندر ختن

دومی کتابانی لٹور و ایرنگ انت

(۱) شش رسالہ گل منشور تا کہ ۷۰ (۲) گلستان (۳) بوستان (۴)

عربی قصیدہ گل (۵) فارسی قصیدہ گل (۶) موتک (۷) رنگ پر رنگ (۸)

سے ۳ بندہ (۹) ترجمیات (۱۰) طبعیات (۱۱) بدایح (۱۲) خواتیم (۱۳) غزلیات قدیم

(۱۴) صاحبیہ (۱۵) مشنویات (۱۶) قطعات (۱۷) رباعیات و آندگہ و گہ۔

گلستان و جوڑ کنگ و سال ۱۳۵۶ھ انت بوستان و جوڑ کنگ و سال

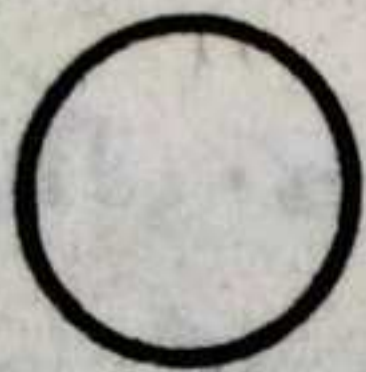
۴۵۵
۱۲۵۶ انت -

اور آخر میں کریمہ کی پیلوین بلوچ سے بدلہ کہ من سال ۱۳۹۲ھ کو
 ہستان۔ ہستان و ہمدانی حال و چہراں گون اور شمع و ہما پیش دارگ
 شرف مندی و حاصل کنگاں۔ من و پک اور میت انت کہ علم دوستی و اجہان و دلپندیت
 گ۔ اگر قبول اُفت زہے عز و شرف

گڈ سہرا یک عرضی است انت کہ اگاں ہمدانی بلوچ بدلہ من چھی و کمی
 و کوئی ہی و نظر بیٹتہ و تی علم دوستی اور پڑوہ پوشی عادت و شے کار گرات منی
 سے عیو جوانی و گون گندات

شنیدم کہ در روز امید و بیم
 بدای را بہ نیکان بہ بخشد کریم

شمع کثیرہ - پیر محمدز بیرانی لہڑی - کلی لوڑ کارینہ سرآب کوٹہ - ۱۱۔ ۲۴

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ۝

وُضْعًا

سنی بشتک بی مہروان منے سرا دل یں قید منے واہستانی ہتا
 نہ مارا دوئی انت واہر کے کہ بشتکوک منے ہر خطا و تھوٹے
 شہ را ما بدیں بی نگہدار منے بدتیاں تھ منے بشتک نیکی بدے

پیغمبر صفت

زواں و اتک استن و ف اندرا ثنا و نبی و گشتی گوں دل و
 بنی مان شہ گہتر جیب خدا کہ و اتہ شتہ ٹیک عرش و سرا

دل و گوں خبر

چہل سال تھی عمر و شیں شتہ کہ چچی نہ وئی نا تھرا شتہ شتہ
 تہ مچا دل و واہشا کھتے نہ نیکیں تھ کارے زمانے کھتے
 بھروسا محن بے بقائیں سہا شہ لیبا جہان و میا بے سما

بشکیش و صفت

سنی پیٹہ کھتے کہ او دل منی جہان و ہتا بیت نامی سنی

تھہ لئیں ولانی ہتا جہہ گرے تھہ بشکیش دستاشہ نامی بیئے
 ۛ ایڈول رنگیں دومی رونقے جہان نامہ بشکیش کار اوڑے
 سخانت تعویت ساہ ووم ۛ سخانت سامان شادی دل ۛ
 کہ کھلاں شہ مزام ونام ۛ بہ ہر دل ۛ خلقت ۛ بشکشا گوں بگر
 کہ استن سخی ساہ بشکیش خدا شف وروش بی بشکش ۛ اندرا

سخاوت ۛ صفت

سخانت بختا ورمی ۛ نشان کہ مڑ دآش سخابیت بختا وراں
 جہان ۛ تھہ گر گوں سخا و مڑا تھہ سڑ وار بی ہر ملک ۛ ہتا
 دل ۛ واژ ہانی سخانت کار سخانت گوں نیک مڑ واں اول
 سخا کیمیانت لوہیں دل ۛ سخانت درمان ہر مشکل ۛ
 مداراش سخا ویر دست و دل ۛ سخا ۛ شہ گندے تھہ نیکیں و ما

خوف ۛ ناشری

بخیل ۛ بتابیت اغر آسماں اغربنت بیٹی مثل نو کراں
 اغر گنج قارون بہ بیت آہنی ۛ جہان ۛ اغر ملک بیت آہنی ۛ

نہ حق ٹی بنیل و کہ ناما گرے
 دلاہند مالاً بنیل و مدے
 زمانہ بہ بیٹی مشل نوکر و
 بنیل و نہ مال و صفتا کھنے
 بہشتی نگشتی رسول خدا
 شہد و روشن خوارین غریب و ترا
 بروبور مال و سخیاں و رانت
 بنیلاں غما سہر و زر و و رانت

عیجزی

سرا جہل وارے انردل منی
 سر و جہل وار غ مزن کھنت تھرا
 تھہ بیٹے مزن عیجزی گر کھنے
 تھہ اگا صیل و سرا جہل کھن
 سرا جہل وار بیت ہوش و دھڑھی
 شرف وات سرا جہل دار ہی تھرا
 بہشت و کلیت ن ہے عیجزی
 مزن تراستن انر مڑ دے
 تھہ مخلوق بیٹے دلامس جہنی
 کہ ماہ انت روشن شہ روش و ترا
 شہ کھلاں مزن نام نامی بیٹے
 سرا جہل بے پاڑا اگا من
 کہ پھر نیو غیں در شک سرا جہل بی
 تھرا کھنت ہندی بہشتے و بتا
 مزن نامی یخ رانت زیور کھنی
 نفع کھٹ کھنت عیجزی ناہے

کھے وک عادت بہ بیت عیجزی تگدیت سیت و مزین منقبی
 چمان و تھرا دوست کنت عیجزی تھہ بیٹے چھوسا با ولاں من چھی
 ڈھک عیجزیا تھہ اثر مردماں مثل زہم برے تھہ شے گر وناں
 پھہ سر بر ز مرواں گہنن عیجزی گدا عیجزی کھنت ہے کارنی

دوانی گندنی

منی بچہ نوا کج تکبر کھنتے کہ روشے اش ایشی و دستا بھرہ
 نہ شرزانت دانا مزین مریا نہ وش کھنیت اے ہوش واثرہ گکا
 مزین مریا جوان جاہل گشتت تکبر کھدی ہوشش واثرہ نہ کھنت
 پر شیطان تکبر عذابی کھتہ کر و لعنت و قید و بند اکھتہ
 کھتے وک عادت مزین مری رن ہدی گندنی آہنی و پیٹی رن
 مزین مری رن شومی و سادوم مزین مری رن بے یں و جان بخر
 کزانے تکبر تھہ پڑھے کھنتے تھرا ہارویں کھپتہ سر گھپتے

علم و جوان مری

بہ بیت آدمی ذات علم مزین نہ پھسی و مالانہ فراتا مزین
 تھہ علم ہ موم و ڈرا آف بی کہ بے علم نے زانت رتاوتی

کہ دانا طلب گار علم ۽ عن رٹن
 شہ و شازل آنکہ بختا ور رٹن
 بر و علم رندا کہ فرض انت همے
 بر و علم رندا تہ گر ہر زمان
 منھیل بے علم اغر عاقلے
 ہمے علم دنیا و دین ۽ ہتا
 مزن نام ہر وخت علم ۽ عن رٹن
 تھشوخ علم رندا پہر و م رٹن
 زورغ علم رندا چو فرض انت همے
 کہ علم یافتہ کند ۽ تہ آرام جاں
 کہ بے علم بیخ بدین حالتے
 کہ کھنت انت کاراں تھی پھیلوا

(بے علم) جاہل ۽ دوستی ۽ من

تھا اول منی ہوش دار اغاناں
 چوتیرا تھا اثر جاہلاں ویر بی
 اغاناں سنگتی مارگون ۽ کھنٹے
 سر ۽ دشمنیت گر کہ دانا سر رٹن
 مثل جاہلے خوار کھستے نہ رٹن
 کھنت کار جو این جاہل کھدی
 تہا دوزخے نیٹ جاہل کھنت
 و تا ویر تر وار اثر جاہلاں
 نہ گوں جاہلاں چو شکر شیر بی
 ہمے پھر تھہ جوان انت نئے جاہلے
 تھرا پھر شہ بے علم بیلا گھنٹن
 بدین کار چو جاہلیا نہ رٹن
 نہ و شین خبر کھنت جاہل کھدی
 نہ نیچی نہ جوانی کہ جاہل کھنت

بدھے پاھو آ جا ہلا نی سرء کہ بی بند جابل عذاب ہا
 شہ جابل بیخ ویر و شیں ہے زگوں آہنی نا دو جہان نا بیٹے

عدل و صفت

مراواں کہ پیلو کھت تھئی خدا تھ پھڑھے نیا ۽ شرکے سرا
 چو عدل انت سینگار ملک و ہٹے تھ پھڑھے نہ عدل و دل و جہ دینے
 کھتے عدل دستا کہ نوشیر واں ہمانیک نام انت واں اینر ماں
 شرکے شہ دستا وطن شاد و شتر شہ انصاف دست ۽ وطن بہرور
 گوں انصاف ملک ۽ تھ آباد کھن دل ۽ بے وسائی تھ وت شاد کھن
 شہ انصاف اڈوک نہ رین عالم ۽ کہ شتریں دومی کار نہ رین ایوڑا
 تھ شتر تراش ایشی گدے چھی ۽ کہ نامی شہنشاہ عادل بیٹے
 تھ لوٹے انماں نیک بختی نشان مخن ظلم زور آوری ہر زماں
 تھ کھن مہروانی رماہ سر ۽ مراواں ولی د ۽ غریبیں دل ۽

ظلم و خرابی

بگندیت سستی شہ ظلم ۽ جہاں مدد موکلا ظلم ۽ پچھ حالت ۽
 مثل چھو کہ ایرون جنت رین گلاں کہ تھئی ملک ۽ روش ۽ زوالی مہا

کھتے آس ظلم ۶ جہسان ۶ بیتہ
 اغان بیوسے آہ کھنت آتش دل ۶
 کھڑو آہ زاری دلاں شے کھتہ
 لشوہیت اک آف تھریں گل ۶
 من زور بے چارا غانی سر ۶
 غریباں مد ۶ ڈر و زور ا من
 من مڑوم آزاری ا د بے سما
 انا گہ خدا پتر کھنت تھی سر ۶
 من ظلم بے چارہ غانی سر ۶
 شہ آہ ۶ دل ۶ خلقت ۶ تھڑس کھن
 کہ بے جست ظالم رونت دوزخ ۶

قناعت ۶ صفت

منی دل اغر تھ قناعت کھنے
 غریبی دستا غم او دل من
 غریبی نہ عیبے پہ دانا گل ۶
 غریبی نبی ۶ ٹا پہ شان و مٹرا
 غنیاں پہ زر مال زیب ۶ و طرنت
 اغان مال نہ ٹن ات پر لیشاں مبی
 کھنغ خرچہ کم جو ان ٹن ہر حالت ۶
 کھنغ خرچہ کم کھیت بختا در ۶
 منی دل اغر تھ قناعت کھنے
 غریبی دستا غم او دل من
 غریبی نہ عیبے پہ دانا گل ۶
 غریبی نبی ۶ ٹا پہ شان و مٹرا
 غنیاں پہ زر مال زیب ۶ و طرنت
 اغان مال نہ ٹن ات پر لیشاں مبی
 کھنغ خرچہ کم جو ان ٹن ہر حالت ۶
 کھنغ خرچہ کم کھیت بختا در ۶
 اغان نیک بختی وارے نشان

جُودِ گِنْدِغِی

پریشاں تھوئے جو فوہ پا ہوا
 تھوئے مست بے ساراشے قدما
 معن گار زندا تھ مال ۶ پھدا
 برابر معن لعل گوں ٹھکرا
 من متاں تھ قارون مال ۶ من ۶
 کہ مالک چھارک جہان ۶ تھوئے
 کھنئے حاج تو کا تھ روشے کھدی
 مثل بے وسائی برے بے وی
 تھ پھر چھے گئے مال حُب ۶ ہتا
 برے ۶ ڈور سماں حرانی ورا
 تھ پھر چھے پہ مالا کھنئے خواریا
 کہ آں ناغماں روٹ بر بادیا
 دل ۶ دا تھنئے کھدار ۶ سر ۶
 کہ گم بیٹھئے زور حُب ۶ ہتا
 تھ زور ۶ من شوق ۶ ہتا کھنئے
 پریشان وبے حال گم بیٹھئے
 تھ چھوڑ تیر ۶ نشان بیٹھئے
 کہ روش ۶ حساب ۶ نہ گیر آرنئے
 ممکنات ہما دل قرار ۶ دما
 کہ ایمان و دین دات مال ۶ سر ۶

زہد و عبادت ۶ صفت

گلام بن کھنئے ۶ کہ بختاوری
 کہ ماں بندگی ۶ دل ۶ حُب ۶ نی
 دشمنانت گڑوغ شہ راہ خدا
 کہ بختاوری انت دین ۶ ہتا

عبادت دیوک انت بختاوری
 سریں بندگی ءا من بندے انان
 نہ گرویت وانا اشے بندگی
 تہ گوں زہد آفا وضو دے وانا
 عبادت دل ءا ورت ہم روشنی
 بیٹے نیک بختیں تھہ شے مروماں
 وومی شے نہ جوان انت اش بندگی
 کہ با تگہ نہ گندے تہ آس ءا تو
 نماز اس سچی مخن کا اصلی
 اشے بندگی بیت روشن وومی
 خدا ءا بکن سر و ما بندگی
 انان رب راہ ءا گرے سر و ما
 تھہ پہرینز پشتکا و تھی کھن گرو
 شہ پہرینز روک کھن چرانا ہے
 شہ وین ءا کہ پینچ تین گرا کھتے ءا
 عبادت دل ءا ورت ہم روشنی
 بیٹے نیک بختیں تھہ شے مروماں
 وومی شے نہ جوان انت اش بندگی
 کہ با تگہ نہ گندے تہ آس ءا تو
 نماز اس سچی مخن کا اصلی
 اشے بندگی بیت روشن وومی
 خدا ءا بکن سر و ما بندگی
 انان رب راہ ءا گرے سر و ما
 تھہ پہرینز پشتکا و تھی کھن گرو
 شہ پہرینز روک کھن چرانا ہے
 شہ وین ءا کہ پینچ تین گرا کھتے ءا

شیطان ءا گندنی

شف و ش بیت آل بدیں خیانتا
 پھک کھیت گرو دی خدا ءا ورو
 کھتے بیت شیطان قید ءا ہتا
 کھتے ءا کہ شیطان بہنی رھنا

بدیں خیال تامل! میار اندر ۱۶
 بیٹے قیامتار ویر آکس ۱۷
 گناہاں شہ تھڑ سست ہوش ۱۸
 کہ آقا من شکل کہ چھو آت بی
 مَرُو نَفْس زور اک راہ ۱۹
 کھنڈے ناگماں دوز خٹے اندر
 گناہاں اغرویر دل تھی نہ رہن
 شہ بدکاری ۲۰ ہور و ہاراں کھدی
 گڈا زانکہ تھی صندس دوشہ رہن
 اغان ویر بیٹے بدیاں ادا! ۲۱
 نہ بیٹے شہ پھلاں بہشت ۲۲ جتا

کیف بیان

تہ کیف ۲۳ قدح یار ساقی بدے
 کہ مستیں دلانی تو ارا انت ۲۴
 ہما کیف بہرین بہر ۲۵ رزاں
 مثل جوڑ زریب ۲۶ سہٹے ست جاں
 سلامت سدا آس شوقین گل ۲۷
 سلامت سدا چس وردیں دل ۲۸
 چو آپے حیات ۲۹ تہ کیف بدے
 غمانی دوا انت بو آہنی ۳۰
 سلامت ہما دل پہ بیلا گری ۳۱
 مری بیل دیما دل آں و دل ۳۲
 تہ کیفے کہ ساہ ۳۳ من سہہ ات دے
 صفرا انت چھو دروشم ۳۴ دلبرے

پہ دل و اجہان انت ہمے کیف شتر دل و ارشاں پر ہمے شوق شتر

وفاء و صفت

یاد دل و فائاً من محکم تھہ بی
 شہ راہ و وفاء نہ گڑ و آغاں
 وفاء گلی و دل و شے مسہ
 وفاء گلی و شہ پھا و اب مہر
 جنانی شہ بیلاں خطا کارمی و
 وفاء لبند غ جن و عادت ن

کہ بے مہر چلیت سنئے ر پتی
 بیٹے و دشمنانی دل و بند جاں
 کہ دیکھا تھہ بیل و نہ بیٹے و قبل
 کہ سنئے دوستاں گوں جفا انت شتر
 لبند غ شہ یاراں گنہہ گارمی و
 جنانی گبر غ عادت و گند غ ن

شکر و جوانی

کہتے و کہ دل بیت گوں خالقا
 دم و بے شکر و خدا و میار
 کہ تھی مال شکر شہ و وھیت ادا
 آغاں شکر رب و کہ و اں قیامت و
 بلے شکر رب و گش و شتر ن

نہ شے تھور و ابند کنت آں و قا
 کہ فرض ن کھنغ شکر پروردگار
 تھرا سوب شکر شہ کھیت ہرورا
 کھنئے سنئے ہزاراں شہ یکھے ادا
 کہ دین و پر شکر آہنی و زیور ن

انہاں رت شکرۃ نہ بندہ زواں
تھرا کھیت دستاں گنج ہر زماں

صبر بیان

تھہ دارہ اغان صبروست ہ توان
تھہ دستاگر ہ مدتی ہ دائماں
صبر پیغمبرانی وڑے
نہ التت رویند ار صبر اومے
بہ بکنت صبر ہ مراد ہ گلی
کلیت ارش نہ صبر ہ وڑا ہ دوی
مُراداں دل ہ صبر دات ہ ترا
کہ صبر انت وکش عالمانی گل ہ
کھنغ صبر شتر انت ہر حالت ہ
تھہ صبر اشہ گندے مراد اں دل ہ
کہہ جازانت بیت ایشی ہ اند ہ
انہاں ویند اے تھہ صبر کھنغے
کہ اشتاف کار انت شیطان گلے

راست گشغ ہ صفت

انہاں دل کھنغے راستی ہ و تھی
کھنغے بخت و طالع غلامی تھی
زگر دیت اش راستی ہوش وند
کہ اش راستی نام بیٹی بلتہ
انہاں راستی صحو ڈول ہ کھنغے
شہر جہل ہ ہتاریں شفاور کھنغے
کنے گپ تہ بے راستی ہ نوا
کہ راست ہن مزن شان چتے سرا

گئیں راستی و شہ کارے نہ رن گل و راستی و مس کھنڈن نہ رن

دروغ و گندنی

کھٹے کہ کارانت دروغین خبر پھکو قیامت و پیت شر حال تر
 کھٹے کہ دروغ رن زوان و سر و دل و روشنی و نہ گندیت هما
 دروغ و شہ شرمندنی مردم و دروغ و شہ بے عزتی مردم
 دروغ بر مر و اں شہ و انا پنت نہ ماں لیکھو مردم آ بہان کھنت
 دروغ و گکش او بر اتھومنی دروغ انت خواری و بے عزتی
 نہ گندوغ دومی کار و دروغ و وڑا نہ ناموس و نام ایشی و اند

خدا و کاریگری و صفت

بگند زر لغاریں متھ اے گنڈا کہ است انت محکم شہ بے متبوا
 بگند اے گندانہ گڑ وند غیں بتالش چرانان جلسکند غیں
 یکھے بادشاہ رن یکھے نوکرن یکھے زر گروخ رن یکھے بیوس رن
 یکھے غم جنوخ رن یکھے بے غم رن یکھے بے مراد رن یکھے دل جم رن
 یکھے زر دیوخ رن یکھے تاجدار یکھے سر بلند رن یکھے خوار زار

یکھے تھت پھکا یکھے تڈ وا
 یکھے مال دارن یکھے سُنیا
 یکھے رنج وڈ وا یکھے زرسرا
 یکھے جوڑ وڈ ورن یکھے ناتبرن
 یکھے مں گنا ہا یکھے نیخی نا
 یکھے پنج کارانت نیخیں دل
 یکھے نیخ عادت بد عادت یکھے
 یکھے مں غذا با یکھے وششی نا
 جہان ء یکھے گوں مزن نامی نا
 یکھے وششی ء یا رخ پھلاں مں رن
 یکھے مال وڈ می وراش لیکھا
 کل و شاداں چھو گلاب رن یکھے
 سریل بندگی نا پہ بستہ یکھے
 شرف و روش قرآن مں دست رن یکھے
 یکھے ریشماں مں یکھے کوروا
 یکھے بے مراءرن یکھے وششی یا
 یکھے نا بقائن یکھے نا فنا
 یکھے نونخ ورنایکھے وڈ ورن
 یکھے ٹھگ و بیج رن یکھے مں دما
 گناہے دریا با یکھے بڈ تا
 یکھے ست و اجہ مڑ ورن یکھے
 یکھے آسراتا یکھے خواری نا
 یکھے قید نوخیں عذاب ء ہتا
 عذاب و بلا ء یکھے سنگت رن
 یکھے کھپتہ خاہوت لان ء غما
 غم و درد ورنجاں عذاب رن یکھے
 گناہاں کھتہ گم حیاتی یکھے
 شرادے خمارا شہ مت رن یکھے

یکھے کافرئی ۶۶ من دکا قرار	یکھے دین ر ۱۶۵ چھو سکیں تلاء
یکھے شوم شرمند غوجا بل رن	خدا ۶۶ قبول رن یکھے عالم رن
بغاؤ لغورؤ یکھے بزدل رن	دلاور یکھے زحم جن غازی رن
یکھے منشی ۶۶ وڑ ودر وھیں دل ۶۶	یکھے کاتب رن پیت واثرہ دل ۶۶

مخلوق ۶۶ امیت مدار

انا گہ من دھنزا پھرینیت تھرا	۱۶ میتا من ائے جہان ۶۶ سرا
نہ گند ۶۶ نفع بھازی ۶۶ اندرا	۱۶ میتا من زیا دھیں لشکرا
شہ تو پیش ہم بیتھ پھداش تھرا	۱۶ میتا من ملک و مال ۶۶ سرا
کہ گنجاشہ کیٹنغ نہ من دھتیاں	من بد کہ گند ۶۶ بد اثر دوستاں
چکر پہلواناں کہ ملکاں جتھ	چکر بادشاہاں حکومت کھتھ
چکر نرزاران آسن پرورش	چکر زور داران لشکر پرورش
چکر روش دیکین زیا گلان	چکر سروبالاد مہہ تو سواں
چکر نوخ سیران ہنتاں بھری	چکر ماہ دیکین نو خیں وھنی
چکر بڑ ز بارغ چکر چھل وڑیں	چکر نام واجہ چکر جھیں

کہ دانت تہل عُمر پیرا صُنْطِرا
 بدانتت سر حاک جینے تھا
 کہ بیتت گم گار صنجوھے
 نہ ڈسٹت بحر لیاں نشانے کے
 مدے دل تے اے ساہ گیریں پڑا
 دلے وش نگندے تے ایشی تھا
 مدے دل تے اے زیلیں ماڑتا
 بلا آسماں گوار غینی تھا
 جہان ء تے محکم مزاں پچھ مہنی
 من بے سا گار زند او تھا
 اُمیتانہ فرمان ملکا کھنے
 انا گہر حکم کھیت ساہوٹے
 مے بے بقائیں مڑھی ناول
 شہ سدی تے گیر آراے گفتہ ما
 خیر گیر کھن پیرل ء ہمھے
 کہ بے غم نہ گند ء جہان ہونے

تاریخ وفات شیخ سعدی رحمہ مصباح الدین شیرازی

شیخ سعدی کہ عارف حق بود
 یکصد و بہت سال عمر بود
 چوں ز خاصان حق تعالیٰ بود
 خاص تاریخ او ملک فرمود

زمانہ پرتنگ پرسی کوٹہ